

BÅGSKYTT, m. 2. 1) En, som skjuter med pil och båge. — 2) (krigsv., ford.) Krigare, hvars förnämsta vapen var pilbåge eller armborst.

BÅGNÄRÅNG, m. 2. Sträng, sena till en pilbåge eller armborst.

BÅGSTÄLLNING, f. 2. (byggn.k.) Bågformig träställning, hvaröfver hvalf muras. *Uppresa, borttagna b-en till ett hvalf.*

BÅGSÅG, f. 2. Såg, hvars klinga spännes med ett tåg.

BÅGSÖM, m. 2. sing. Sömnad, som verkställes i sybåge, broderbåge. — *Syn.* Brodersöm, Broderi.

BÅGVIS, adv. (mindre brukl.) I bågform. — *Syn.* Se *Bågformigt*.

BÅGÖPPNING, f. 2. Bågformig öppning. *Jfr.* *Arkad*, 1.

BÅK, m. 2. En vanligen kon- eller pyramidformig byggnad eller ställning, till kennecken för sjöfarande. — Bildar sammansättningen *Fyrbåk*. — *Syn.* (poet.) *Pharus*.

BÅKINRÄTTNING, f. 2. Samteliga båkar, som en stat underhåller till rättelse för sjöfarande, i sammanhang med allt hvad dertill hörer.

BÅK- OCH LOTSÄFGIFT, f. 3. Afgift, som erlägges af sjöfarande, till underhåll af lotsverk och fyrbåkar.

BÅK- OCH LOTSMEDEL, n. 3. pl. Penningmedel, samlade genom båk- och lotsafgiften (se d. o.).

BÅL, n. 3. I. Uppstaplad hög af ved och andra brännbara ämnen, hvarpå i äldre tider lik, och i sednare tider (såsom t. ex. i Spanien och flera andra länder) kättare, gudsförsmädare och hexor brändes. *Nu för tiden skördar b-et, i Europa, inga andra offer, än på sin höjd kätterska och hädiska böcker; men i Ostindien händer ännu någon gång, att hustrur vid mannens död låta bränna sig på b. Bränna å bålet, gammal lagterm, som gällde hexor, gudsförsmädare, m. fl.*

BÅL, m. 2. II. (af det engelska *Bowl*) Stor, vid skål af fint porslin, hvari punsch, bischoff o. d. tillagas. — *b. punsch*, en sådan skål, full med punsch. — *Jfr.* *Punschbål*.

BÅL, m. 2. sing. III. 1) *a)* Den egentliga kroppen på en människa (d. v. s. utan lemmarna), bestående till det yttre af halsen, kuldorna, bröstet, buken, sidorna, ryggen och sätet, med trenne större rum eller hålur invändigt, nämligen: brösthålan, bukhålan och bäckenhålan. — *b)* (nat. hist.) Den egentliga kroppen på djur, hos insekter bestående af rygg och bröst. — *c)* (bot.) Den del af en växt, som utgöres af stammen, bladen och knopparna. — 2) (fig.) Sådan del på ett föremål, som i visst afseende liknar bålen på människa eller djur. *B-en på en skjorta*, hela skjortan, med undantag af ärmarna och kragen. *B-en på ett musikinstrument*, hufvuddelen derutaf, d. v. s. utan halsen o. s. v.

BÅL, a. 2. (fam.) Utomordentlig, ofantlig, oerhörd, allt öfverträffande. *Hvilken b. bjesse i politik! Det var för b-t*, oerhördt. *En b. karl*, groft stark; säges äfv. om den, som är synnerligt utmärkt i lärdom, vetenskap, konst eller färdighet. *En b. karl att äta, dricka*, o. s. v., en storätare, stordrickare, o. s. v. — *Syn.* Se *Utomordentlig*, *Ofantlig*.

Anm. *Bål* är ursprungligen samma ord som *Bald*, ehuru det under tidens lopp både till skriftsätt, uttal och bemärkelse skiljt sig derifrån. Båda anses härleda sig ifrån den fordom dyrkade solgudens (Apollos, Baals) skandinaviska benämning, *Balder*.

BÅLBY, se *Bolby*.

BÅLD, se *Bold*.

BÅLGETING, m. 2. Största arten af getingslägget, med svart hufvud, kroppen gul med svarta och bruna ringar och fläckar. *Vespa Crabro*.

BÅLL, se *Boll*.

BÅLSKAFT, n. 3. (bot.) Af lafbålens substans bildadt skaft, hvarpå lafhusen stundom sitta.

BÅLSTARK, a. 2. (fam.) Bålt, groft stark.

BÅLT, adv. Utomordentligt, oerhördt, öfvermåttan. *B. stor, stark, hög*.

BÅLVERK, n. 3. 1) *a)* (gam. krigsk.) Förskansning både till försvar och anfall på fästnen, befästa städer och orter. *Rullande b.*, se *Barfrid*. — *b)* (nyare krigsk.) Se *Bastion*. — 2) (mindre brukl.) Dam mot hafsvågorna. — 3) (fig.) Värn, skydd. *Tryckfriheten är frihetens starkaste b.* — *Syn.* Se *Försvar*. [Boll -.]

BÅLÄMNE, n. 4. (bot.) Se *Stamknopp*.

BÅNG, n. 3. (fam.) Vänande. Förekommer numera endast i uttrycket: *Buller och b.*, se *Buller*.

Anm. Ordet kommer af det gamla verbet *Bunga*, slå på trumma, pukor.

BÅNGAS, v. d. 1. (fam., numera föga brukl.) 1) Vara oregerlig, väsnas. — 2) Vara stursk, upprorisk, uppstudsigt.

BÅNGLA, se *Bingla*.

BÅNGMÅL, n. 3. (pop.) Dum, osmaklig, fadd qvickhet; platt infall.

Anm. Ordet, en barbarism, är en förvrängning af franska uttrycket *Bon mot*.

BÅNGSTYRIG, a. 2. Svår att styra, oregerlig, stursk, uppstudsigt, upprorisk. *En b. häst. Ett b-t folk*. — *Syn.* Se *Oregerlig*, *Stursk*. — *Bångstyrt*, adv.

BÅNGSTYRIGHET, f. 3. Egenskapen att vara bångstyrtig. — *Syn.* Se *Oregerlighet*, *Sturshket*.

BÅR, f. 2. 1) (i allm.) Bärredskap för två personer, bestående af två genom flera tvärträn förbundna stänger, med fyra fötter under. *B. att bära saker, sten, gödset*. — Ingår i åtskilliga sammansättningar, såsom: *Stenbår*, *Vedbår*, *Sjukbår*, m. fl. — 2) Se *Likbår*. *Läggas, ligga på b.*

BÅRD, m. 3. (af fr. *Bord*) Kant, list på klädespersedlar. *B-er af guld, silfver, silke, ull*. Sammansättningsvis *Guld-, Silfver-, Silkes-, Ylleboder*. *B. på en hatt*, se *Brätte*. — *Syn.* Se *Kant*. [Bord.]

BÅRHÅKE, m. 2. pl. — *hakar*. Hake eller krok på bårhångslen att häkta i bårskalmarna.

BÅRHUS, n. 3. Särskilt litet hus vid en kyrka, der lik bisättes.

BÅRHÅNGSLE, n. 4. Benämning på tvenne breda och starka axelgjordar, som bärare nyttja, för att lättare hålla upp en bår, då de bära den, till hvilket ändamål bårhångslena slås i kors om bröstet på bäraren och fästas en i hvardera bårskalmarna.

BÅRKLÅDE, n. 4. Se *Bårtäcke*.

BÅRREM, f. 2. pl. — *remmar*. Se *Bårhångsle*.

BÅRSTOL, se *Bårstol*.

BÅRTÄCKE, n. 4. Svart täcke, som lägges öfver en likbår eller en likkista.

BÅRR, **BÅRRA**, m. fl., se *Borr*, *Borra*, m. fl.

BÅS, n. 3. Baktill och upptill öppen afbalkning i ett fähus, der ett boskapsdjur är bundet. För hästar säges *Spilta*. (Fig. pop.) *Gå, komma i b. med*, förlåka med.

BÅSBALK, m. 2. Balk af hopslagna plankor eller bräder, som utgör sidovägg för bås i ett fähus.